

PELAN TINDAKAN UNTUK MEMATUHI KEPERLUAN myGAP

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
	1	KEBOLEHKESANAN	
WAJIB UTAMA	1.1	Hasil hendaklah boleh dikesan daripada ladang mana ia dikeluarkan	Baru: Pastikan pengusaha telah memohon myGAP Pembaharuan: Pastikan nombor pensijilan pada pembungkus hasil
	2	PENYIMPANAN REKOD DAN AUDIT	
	2.1	Penyimpanan Rekod	
WAJIB UTAMA	2.1.1	Pengusaha hendaklah menyimpan rekod dengan memasukkan semua elemen-elemen penting dan diselenggara sekurang-kurangnya enam bulan sebelum tarikh pemeriksaan atau dari tarikh pendaftaran dan disimpan untuk sekurang-kurangnya dua tahun atau mengikut keperluan undang-undang. Rekod hendaklah boleh diakses dan diaudit oleh pihak berkuasa yang berkompeteren. Semua rekod ladang hendaklah dianggap sebagai sulit	1. Pastikan rekod ladang dan dikemaskini sekurang-kurangnya 6 bulan atau sekurang-kurangnya 1 pusingan tanaman sebelum tarikh pemeriksaan atau tarikh pendaftaran. 2. Pastikan rekod ladang dikemaskini dan disimpan sekurang-kurangnya 2 tahun 3. Laksanakan audit pada rekod ladang dan sahkan. 4. Rekod ladang adalah sulit
	2.2	Audit	
WAJIB UTAMA	2.2.1	Audit hendaklah dijalankan sekurang-kurangnya sekali setahun dan didokumenkan. Tindakan pembetulan hendaklah dilaksanakan dan didokumenkan	1. Jalankan audit dalam dan keluaran Laporan Ketidakakuran Audit Dalam dan Tindakan Pembetulan 2. Bimbing hingga ladang tersebut mematuhi semua keperluan pensijilan. 3. Hantar Laporan Audit Dalam yang telah mematuhi keperluan pensijilan kepada Urusetia
	3	SEJARAH DAN PENGURUSAN TAPAK	
	3.1	Sejarah Tapak	
WAJIB UTAMA	3.1.1	Satu sistem pengurusan rekod hendaklah diadakan untuk merekod sejarah tapak dan pelan susun atur ladang bagi mengesan jenis tanaman yang telah ditanam	Bimbing pengusaha untuk sediakan: 1. Maklumat Rekod Sejarah Tapak bagi tempoh 3 tahun sebelum 2. Pelan susun atur ladang
WAJIB BUKAN UTAMA	3.1.2	Jika perlu, penilaian risiko hendaklah dijalankan dan didokumenkan bagi pembukaan kawasan pertanian baru dengan mengambil kira perkara berikut; a) sejarah penggunaan tanah b) potensi impak daripada pengeluaran tanaman di kawasan bersebelahan; dan c) potensi impak daripada aktiviti yang dijalankan di kawasan bersebelahan.	Jika perlu, bimbing pengusaha mengenalpasti, membuat dan mendokumenkan penilaian risiko dengan mengambil kira perkara berikut; a) sejarah penggunaan tanah b) potensi impak daripada pengeluaran tanaman di kawasan bersebelahan; dan c) potensi impak daripada aktiviti yang dijalankan di kawasan bersebelahan.
WAJIB BUKAN UTAMA	3.1.3	Lokasi ladang tidak boleh melebihi 1,000 meter dari paras laut kecuali mendapat kelulusan bagi semua syarat/ peraturan yang ditetapkan oleh badan penguatkuasa yang bertanggungjawab	Pastikan pengusaha dapat menyediakan semua dokumen yang diperlukan
WAJIB BUKAN UTAMA	3.1.4	Ladang tidak boleh terletak pada tanah cerun yang mungkin menjejaskan alam sekitar	Pastikan lokasi ladang tidak terletak di tanah cerun ($\geq 25^0$)
DIGALAKKAN	3.1.5	Risiko pencemaran biologiikal atau kimia daripada penggunaan tanah terdahulu atau kawasan bersebelahan perlu dikenalpasti pada setiap kali penanaman dan punca pencemaran perlu direkodkan	Bimbing untuk kenalpasti risiko pencemaran daripada penggunaan tanah terdahulu atau kawasan bersebelahan dan rekodkan sekiranya ada.
DIGALAKKAN	3.1.6	Jika pencemaran biologiikal atau kimia pada hasil ladang telah dikenalpasti, tindakan pembetulan perlu diambil atau tidak menanam di kawasan tersebut	1. Bimbing pengusaha untuk mengambil tindakan pembetulan. 2. Pastikan pengusaha tidak menanam di kawasan yang tercemar
DIGALAKKAN	3.1.7	Jika tindakan pemulihan diambil, rekod dan pantau tindakan yang telah dilaksanakan bagi mengelakkan pencemaran berulang.	Pastikan pengusaha memantau dan merekod tindakan pemulihan yang dilaksanakan bagi memastikan pencemaran tidak berulang.

TAHAP	NOMOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
DIGALAKKAN	3.1.8	Rekod lokasi yang tercemar dan tidak sesuai untuk pengeluaran hasil segar	Pastikan pengusaha merekod lokasi yang tercemar dan tidak sesuai untuk pengeluaran
	3.2	Pengurusan Tapak	
WAJIB UTAMA	3.2.1	Pihak pengurusan ladang mesti membuktikan bahawa mereka mempunyai kebenaran untuk mengusahakan ladang	Pastikan pemohon mengusahakan tanah secara sah
WAJIB UTAMA	3.2.2	Jika ladang terletak di kawasan tanah bercerun (pada paras yang dibenarkan) langkah-langkah pemuliharaan tanah yang sesuai mesti diambil untuk mengelak hakisan tanah dan longgokan kelodak ke dalam parit dan laluan air	Bimbing dan pastikan langkah pemuliharaan tanah yang bersesuaian dilakukan
DIGALAKKAN	3.2.3	Satu cara pengenalpastian visual atau sistem rujukan untuk setiap ladang perlu diadakan	Membimbing petani menyediakan Pelan Blok Tanaman
	4	BAHAN TANAMAN DAN POKOK INDUK	
DIGALAKKAN	4.1	Pemilihan bahan tanaman atau pokok induk perlu memenuhi keperluan yang telah dipersetujui di antara pengeluar dan pelanggan. Contohnya, rasa, rupa, hayat penyimpanan, prestasi agronomi, impak alam sekitar dan tiada pergantungan kepada racun perosak sintetik.	Pastikan pengusaha memilih bahan tanaman atau pokok induk mengikut keperluan pelanggan
WAJIB BUKAN UTAMA	4.2	Bahan tanaman yang berkualiti hendaklah digunakan dan dihasilkan mengikut perundangan yang berkaitan dan / atau standard kebangsaan bahan tanaman. Rekod seperti nama varieti, ketulenan, viability, batch number dan pembekal bahan tanaman hendaklah disimpan. Jika perlu, Sijil Kualiti bahan tanaman hendaklah diperolehi	Pastikan bahan tanaman yang dipilih berkualiti dan dihasilkan mengikut perundangan yang berkaitan dan / atau standard kebangsaan bahan tanaman. Periksa rekod bahan tanaman yang dipilih seperti nama varieti, ketulenan, viability, batch number, pembekal dan sijil kualiti (jika perlu) bahan tanaman.
WAJIB UTAMA	4.3	Penggunaan bahan tanaman yang diubah kandungan genetik (GMO) hendaklah dielakkan kecuali kelulusan bertulis telah diberikan oleh pihak berkuasa berkenaan dan hendaklah mematuhi peraturan semasa negara pengimport	Pastikan pengusaha mendapat kelulusan dari pihak berkuasa (Kementerian Alam Sekitar)/Akta Biosafety 2007 jika menggunakan bahan tanaman GMO
WAJIB UTAMA	4.4	Jika varieti yang dilindungi digunakan, ladang hendaklah mematuhi Akta Perlindungan Varieti Baru Tumbuhan 2004.	Pastikan pengusaha mendapat kebenaran untuk menggunakan varieti yang dilindungi di bawah Akta Varieti Baru Tumbuhan 2004.
DIGALAKKAN	4.5	Varieti yang ditanam di ladang perlu rintang atau toleran terhadap perosak utama supaya penggunaan kimia pertanian adalah minimum.	Pastikan pengusaha menggunakan bahan tanaman yang rintang/resistan
WAJIB BUKAN UTAMA	4.6	Jika bahan tanaman dirawat, justifikasi penggunaan rawatan hendaklah direkodkan. Kaedah dan bahan kimia yang digunakan hendaklah mematuhi peraturan semasa negara pengimport.	Pastikan justifikasi rawatan bahan tanaman direkodkan jika bahan tanaman dirawat
DIGALAKKAN	4.7	Varieti yang dikenalpasti toksik jika dimakan oleh manusia tidak ditanam.	Pastikan pengusaha tidak menanam varieti yang dikenalpasti toksik jika dimakan oleh manusia.
	5	PENGURUSAN TANAH DAN SUBSTRAT	
	5.1	Pemetaan Tanah	
DIGALAKKAN	5.1.1	Peta tanah perlu disediakan untuk setiap ladang supaya boleh digunakan untuk merancang tanaman giliran dan program penanaman	Perlu sediakan Pelan Blok Tanaman bagi tujuan merancang penggiliran tanaman.
	5.2	Penanaman	
DIGALAKKAN	5.2.1	Amalan agronomi yang telah terbukti menambah baik atau mengekalkan struktur dan mengelak kemampatan tanah wajar diikuti	Bimbing pengusaha untuk menjalankan amalan agronomi yang menambahbaik struktur dan mengelakkan kemampatan tanah seperti mengemburkan tanah, membajak secara minimum dan sungkupan
DIGALAKKAN	5.2.2	Amalan kritikal yang mempengaruhi kualiti hasil dikenalpasti pada peringkat pengeluaran, penuaian dan pengendalian lepas tuai dalam aktiviti pengeluaran tanaman.	Bimbing pengusaha untuk mengenalpasti amalan kritikal dalam aktiviti pengeluaran tanaman yang mempengaruhi kualiti hasil pada peringkat pengeluaran, penuaian dan pengendalian lepas tuai bagi memastikan tiada penggunaan racun perosak sintetik kecuali bagi rawatan benih

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
	5.3	Hakisan Tanah	
WAJIB BUKAN UTAMA	5.3.1	Teknik penanaman di ladang yang boleh meminimumkan hakisan tanah mesti diamalkan	Bimbing pengusaha mengamalkan aktiviti pertanian yang boleh meminimumkan hakisan tanah seperti pembajakan minimum, penggunaan sungkupan dan tanaman penutup bumi
	5.4	Rawatan Tanah	
WAJIB UTAMA	5.4.1	Jika rawatan tanah diperlukan untuk mengawal penyakit dan perosak bawaan tanah, Kaedah alternatif hendaklah dicari sebelum menggunakan rawatan kimia. Sekiranya rawatan menggunakan bahan kimia dijalankan perlu mengemukakan justifikasi dan direkod.	1. Bimbing pengusaha menggunakan kaedah alternatif seperti tanaman giliran, penanaman tanaman pengasingan (planting of break crops), penggunaan bahan tanaman yang rintang terhadap penyakit, pembasmian kuman secara suhu tinggi atau penggunaan kuasa matahari (thermal or solar sterilization), penggunaan media pertumbuhan bebas tanah. 2. Pastikan pengusaha menyediakan justifikasi jika pengesyoran daripada Jabatan bagi rawatan menggunakan bahan kimia dijalankan dan direkod.
	5.5	Substrat	
DIGALAKKAN	5.5.1	Keutamaan perlu diberikan kepada substrat biodegradasi (mudah terurai). Pengeluar tanaman digalakkan untuk menyertai program kitar semula.	i) Bimbing pengusaha ke arah penggunaan substrat biodegradasi (mudah terurai). ii) Bimbing pengusaha mengitar semula substrat yang telah digunakan.
WAJIB UTAMA	5.5.2	Jika aktiviti pensterilan dilakukan ianya hendaklah direkodkan tarikh, lokasi, jenis bahan dan nama operator. Penggunaan bahan kimia sintetik tidak dibenarkan. Sterilisasi menggunakan wap (steaming) perlu diutamakan.	i) Bimbing pengusaha untuk mengutamakan teknik sterilisasi menggunakan wap (steaming) dan tidak menggunakan bahan kimia sintetik kecuali yang tersenarai di Annex D ii) Pastikan pengusaha merekod aktiviti mensterilisasi substrat seperti tarikh, lokasi, jenis bahan dan nama operator
	6	PENGURUSAN BAJA	
	6.1	Keperluan Nutrien	
DIGALAKKAN	6.1.1	Pengurusan tanah dan tanaman berdasarkan kesesuaian jenis tanah bagi memastikan keseimbangan nutrien dan mengurangkan kehilangan nutrien	Bimbing pengusaha mengamalkan Pengurusan Tanah dan tanaman berdasarkan kesesuaian tanah tanaman /amalan terbaik yang telah dibangunkan seperti pengapuran pada tanah berasid bagi memperbaiki pH tanah
DIGALAKKAN	6.1.2	Penggunaan baja berdasarkan keperluan tanaman dan paras nutrien dalam tanah atau substrat	Bimbing pengusaha untuk menggunakan baja berdasarkan keperluan tanaman seperti N untuk pertumbuhan tanaman, P untuk akar dan K untuk pengeluaran bunga.
	6.2	Penggunaan Baja	
WAJIB BUKAN UTAMA	6.2.1	Penggunaan baja berasaskan maklumat saintifik atau amalan terbaik yang telah dibangunkan	Bimbing pengusaha menggunakan baja mengikut amalan terbaik yang telah dibangunkan/mengikut maklumat saintifik seperti Pakej Teknologi Tanaman Cili Jabatan Pertanian
WAJIB BUKAN UTAMA	6.2.2	Jenis, kuantiti, kaedah, masa dan kekerapan penggunaan baja perlu dipantau dengan teliti bagi memaksimumkan manfaat dan meminimumkan kerugian.	Bimbing pengusaha menggunakan baja secara berhemah dengan memantau aktiviti penggunaan baja daripada segi jenis baja, kuantiti baja, kaedah pembajaan, masa dan kekerapan pembajaan untuk meminimumkan kerugian.
	6.3	Rekod Penggunaan Baja	
WAJIB BUKAN UTAMA	6.3.1	Penggunaan baja hendaklah direkodkan. Rekod hendaklah mengandungi maklumat berikut; a) lokasi (blok) b) tarikh pembajaan c) pembekal baja d) jenis dan kuantiti baja yang digunakan e) kaedah pembajaan f) nama operator	Bimbing pengusaha mengisi rekod pembajaan seperti lokasi (blok), tarikh pembajaan, pembekal baja, jenis dan kuantiti baja yang digunakan, kaedah pembajaan dan nama pekerja yang membaja
	6.4	Jentera dan peralatan pembajaan	
WAJIB BUKAN UTAMA	6.4.1	Jentera dan peralatan pembajaan perlu disimpan dalam keadaan yang baik dan dikalibrasi	1. Bimbing pengusaha untuk membuat kalibrasi jentera dan peralatan pembajaan 2. Pastikan jentera dan peralatan dibersihkan dan disimpan dalam keadaan baik 3. Pastikan jentera dan peralatan pembajaan disewa telah dikalibrasi & dalam keadaan baik
	6.5	Penyimpanan baja	
WAJIB BUKAN UTAMA	6.5.1	Inventori baja hendaklah sentiasa dikemaskini dan boleh diperolehi	Bimbing pengusaha menyediakan dan mengemaskini inventori pembajaan. (Rekod Aktiviti Pembajaan)

TAHAP	NOMOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
WAJIB BUKAN UTAMA	6.5.2	Baja hendaklah disimpan di tempat tertutup, bersih, kering, mempunyai pengudaraan yang baik dan di atas serta tidak ada risiko pencemaran sumber air. Untuk baja organik, ia perlu disimpan dengan cara yang sesuai untuk mengurangkan risiko pencemaran alam sekitar.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bimbing pengusaha kaedah penyimpanan baja yang betul seperti menyimpan di tempat tertutup, bersih, kering, mempunyai pengudaraan yang baik dan di atas serta tidak ada risiko pencemaran sumber air. 2. Simpan baja organik dengan cara yang sesuai untuk mengurangkan risiko pencemaran alam sekitar.
WAJIB UTAMA	6.5.3	Baja tidak boleh disimpan bersama dengan; <ol style="list-style-type: none"> a) bahan tanaman b) hasil segar c) racun perosak sintetik bagi kegunaan bukan pada tanaman hendaklah dipisahkan secara fizikal dan dilabel dengan jelas, sebaik-baiknya disimpan di bilik berasingan	Bimbing pengusaha kaedah penyimpanan baja yang betul iaitu baja diasingkan daripada bahan tanaman, hasil segar dan racun. Racun perlu dilabelkan mengikut kegunaan spesifik yang bukan untuk tanaman diladang.
WAJIB BUKAN UTAMA	6.5.4	Semua risiko dan bahaya kepada manusia hendaklah ditandakan dengan jelas.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bimbing pengusaha untuk mengenalpasti kawasan yang berbahaya dan berisiko kepada manusia seperti kawasan bercerun, penyimpanan baja, bahan kawalan perosak 2. Pastikan kawasan tersebut telah ditanda dengan jelas.
WAJIB UTAMA	6.5.5	Penggunaan baja yang berunsurkan najis manusia dan khinzir adalah dilarang.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bimbing pengusaha untuk mengenalpasti sumber baja. 2. Pastikan pengusaha tidak menggunakan baja yang berunsurkan najis manusia dan khinzir.
DIGALAKKAN	6.5.6	Penggunaan bahan organik yang tidak diproses tidak boleh digunakan sekiranya mendatangkan risiko pencemaran kepada hasil.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bimbing pengusaha untuk menggunakan baja organik yang telah diproses. 2. Pastikan bahan organik yang tidak diproses yang digunakan tidak mencemarkan hasil
DIGALAKKAN	6.5.7	Risiko pencemaran kimia dan biologi kesan penggunaan baja atau pembaikpulihan tanah dilakukan setiap kali penanaman dan risiko bahaya yang dikenalpasti direkodkan jika ada.	Bimbing dan pastikan pengusaha mengenalpasti risiko dan merekod bahaya pencemaran kimia dan biologi kesan penggunaan baja atau pembaikpulihan tanah dilakukan setiap kali penanaman jika ada.
DIGALAKKAN	6.5.8	Jika bahaya daripada penggunaan baja dan pembaikpulihan tanah telah dikenalpasti, langkah-langkah diambil untuk meminimumkan risiko pencemaran kepada hasil.	Bimbing dan pastikan pengusaha untuk melaksanakan langkah bagi meminimumkan risiko pencemaran terhadap hasil kesan penggunaan baja dan pembaik pulih tanah.
DIGALAKKAN	6.5.9	Jika baja organik dibeli atau diperolehi daripada luar ladang, pembekal haruslah menyediakan dokumen untuk menunjukkan bahawa baja yang dibekalkan adalah selamat dan telah dirawat untuk mengurangkan risiko pencemaran kepada hasil.	Bimbing dan pastikan pengusaha memperoleh dokumen pembelian dari pembekal untuk menunjukkan bahawa baja yang dibekalkan adalah selamat dan telah dirawat untuk mengurangkan risiko pencemaran kepada hasil.
DIGALAKKAN	6.5.10	Kawasan atau kemudahan untuk penyimpanan, membancuh dan memunggah baja & bahan pemuliharaan tanah serta kawasan membuat kompos dibina dan diselenggara bagi meminimumkan pencemaran terhadap kawasan pengeluaran dan sumber air jika perlu.	Bimbing dan pastikan pengusaha menyelenggara tempat penyimpanan, membancuh dan memunggah baja & bahan pemuliharaan tanah serta kawasan membuat kompos bagi meminimumkan pencemaran terhadap kawasan pengeluaran hasil dan sumber air jika perlu.
DIGALAKKAN	6.5.11	Bagi sistem pengeluaran secara hidroponik, bancuhan, penggunaan dan pembuangan larutan nutrient hendaklah dipantau dan direkodkan.	Bimbing dan pastikan pengusaha merekod dan memantau bancuhan, penggunaan dan pembuangan larutan nutrient bagi sistem pengeluaran secara hidroponik.
DIGALAKKAN	6.5.12	Kawasan dan kemudahan untuk pengkomposan bahan organik dibina dan diselenggara untuk mengelakkan pencemaran/jangkitan penyakit kepada tanaman.	Bimbing dan pastikan pengusaha membina dan menyelenggara kawasan dan kemudahan untuk pengkomposan bahan organik bagi mengelakkan pencemaran/jangkitan penyakit kepada tanaman.
	7	PENGURUSAN AIR	
DIGALAKKAN	7.1	Pengurusan air perlu mengikut keperluan tanaman.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan air mengikut keperluan tanaman.
DIGALAKKAN	7.2	Air hendaklah diperolehi daripada sumber tidak tercemar yang mampan. Apabila perlu, pengusaha adalah digalakkan mendapat nasihat mengenai sumber air dari pihak berkuasa yang berkaitan	Pastikan pengusaha menggunakan air yang tidak tercemar dan sumber yang mampan. Bantu pengusaha untuk menghubungi pihak berkuasa berkaitan sekiranya pengusaha memerlukan nasihat berkaitan sumber air.

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
WAJIB BUKAN UTAMA	7.3	Berdasarkan penilaian risiko, sumber air hendaklah dianalisis untuk menentukan kandungan mikrobial, kimia dan logam pencemar. Keputusan analisis mesti memenuhi keperluan Akta Kualiti Alam Sekeliling dan Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling dan sebarang ketidak akuran mestilah diambil tindakan pembedahan	Pastikan pengusaha mengguna air yang tidak tercemar daripada mikrobial, kimia dan logam pencemar. Bantu pengusaha untuk menghubungi pihak berkuasa berkaitan sekiranya pengusaha memerlukan nasihat berkaitan sumber air.
WAJIB UTAMA	7.4	Penggunaan air kumbahan yang tidak dirawat adalah dilarang	Pastikan pengusaha tidak menggunakan air kumbahan yang tidak dirawat.
DIGALAKKAN	7.5	Semua pengusaha tanaman haruslah menyimpan rekod aktiviti penggunaan air.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan air secara berhemah.
DIGALAKKAN	7.6	Pengusaha haruslah mengumpul air hujan sekiranya terdapat kemudahan mengumpul contohnya saluran air pada bumbung, rumah kaca dll.	Bimbing dan pastikan pengusaha mengumpul air hujan sekiranya terdapat kemudahan mengumpul contohnya saluran air pada bumbung, rumah kaca dll.
DIGALAKKAN	7.7	Pertimbangan perlu diberi kepada pelan pengurusan air bagi mengoptimumkan penggunaan air, nutrien dan mengurangkan pembaziran (contohnya sistem penggunaan semula air, penyiraman pada waktu malam, menyelenggara alat bagi mengurangkan kebocoran dan mengumpul air hujan).	Bimbing dan pastikan pengusaha membuat pertimbangan dan menyediakan pelan pengurusan air bagi mengoptimumkan penggunaan air, nutrien dan mengurangkan pembaziran (contohnya sistem penggunaan semula air, penyiraman pada waktu malam, menyelenggara alat bagi mengurangkan kebocoran dan mengumpul air hujan).
DIGALAKKAN	7.8	Sistem pengairan yang paling efisien dan menguntungkan perlu digunakan untuk memastikan penggunaan nutrien dan sumber air yang terbaik.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan sistem pengairan yang efisien dan menguntungkan seperti sistem pengairan yang sesuai mengikut tanaman.
DIGALAKKAN	7.9	Air kumbahan daripada pembersihan dan pengendalian operasi hasil diuruskan atau dirawat untuk mengurangkan pencemaran kepada alam sekitar.	Bimbing dan pastikan pengusaha mengurus/merawat air kumbahan daripada aktiviti ladang dan rumah ladang untuk mengurangkan pencemaran kepada alam sekitar.
	8	PERLINDUNGAN TANAMAN	
	8.1	Perkara Asas Dalam Perlindungan Tanaman, pemilihan bahan kimia dan penggunaannya	
WAJIB BUKAN UTAMA	8.1.1	Pengusaha hendaklah mengutamakan Pengurusan Perosak Bersepadu (IPM). Pengusaha digalakkan mendapatkan khidmat nasihat mengenai Pengurusan Perosak Bersepadu (IPM) dari pihak yang kompeten.	Bimbing dan pastikan pengusaha melaksanakan kawalan perosak menggunakan Pengurusan Perosak Bersepadu (IPM) mengikut keutamaan berikut : 1. Kaedah Kultura (Varieti rintang, sungkupan, tanaman perangkap, penarik dan penolak). 2. Kaedah Mekanikal/ Fizikal (Membungkus, Kawalan Rumpai, Perangkap Cahaya, Feromon, Rumah Kalis Serangga). 3. Kaedah Biologi (Penggunaan Serangga, Kulat, Bakteria, Virus Bermanfaat dan racun perosak semulajadi) 4. Penggunaan racun kimia sintetik tidak dibenarkan
WAJIB UTAMA	8.1.2	Penggunaan racun perosak untuk kawalan perosak hendaklah diminimumkan. Jika racun perosak digunakan, ia hendaklah berdaftar dengan Lembaga Racun MakhluK Perosak	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan racun perosak semulajadi yang bersesuaian atau berdaftar dengan Lembaga Racun MakhluK Perosak berdasarkan Jadual Pertama, Akta Racun MakhluK Perosak 1974
WAJIB UTAMA	8.1.3	Racun perosak yang selektif dan bertindak secara spesifik terhadap perosak sasaran dan memberi kesan minimum ke atas populasi organisma berfaedah, hidupan akuatik, pekerja dan pengguna.	Bimbing dan pastikan pengusaha memilih racun perosak mengikut kriteria berikut : 1. Selektif 2. Bertindak secara spesifik terhadap perosak sasaran 3. Memberi kesan minimum ke atas populasi organisma berfaedah, hidupan akuatik, pekerja dan pengguna.
WAJIB UTAMA	8.1.4	Arahan penggunaan pada label hendaklah diikuti bagi memastikan kawalan berkesan dan mengelakkan risiko kepada orang yang menyembur, pengguna dan alam sekitar	Bimbing pengusaha menggunakan racun perosak semulajadi yang berdaftar mengikut arahan pada label.
WAJIB UTAMA	8.1.5	Bagi hasil tanaman yang diekspor, pengusaha hendaklah menggunakan racun perosak yang dibenarkan oleh negara pengimport.	Pastikan pengusaha mempunyai maklumat/ senarai racun perosak semulajadi yang dibenarkan oleh negara pengimport.

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
DIGALAKKAN	8.1.6	Pengusaha perlu berhubung dengan pelanggan (pengimport) untuk mendapatkan sebarang maklumat larangan tambahan.	Pastikan pengusaha mempunyai maklumat/ senarai racun perosak semulajadi yang dibenarkan oleh negara pengimport.
DIGALAKKAN	8.1.7	Pengusaha haruslah meminta nasihat mengenai penggunaan racun perosak dari pihak berkuasa yang kompeten	Pastikan maklumat larangan / halangan dagangan tambahan negara pengimport sekiranya ada.
DIGALAKKAN	8.1.8	Bahan kimia hanya dibeli daripada pembekal berlesen	Beri khidmat nasihat dan bimbingan pembelian racun perosak semulajadi daripada pembekal yang berlesen
	8.2	Rekod Penggunaan Racun Perosak Semulajadi	
WAJIB UTAMA	8.2.1	Kuantiti yang diperlukan dan kepekatan racun perosak yang akan digunakan untuk tanaman hendaklah dikira. Rekod penggunaan racun perosak hendaklah merangkumi perkara berikut: a) tarikh penggunaan b) nama dagangan c) lokasi (blok) dan keluasan d) nama dagangan dan bahan aktif e) justifikasi penggunaan f) kadar g) peralatan sembur yang digunakan h) nama operator i) Tempoh dilarang masuk dan larangan mengutip hasil	Membimbing dan pastikan pengusaha merekod penggunaan racun perosak Semulajadi
	8.3	Keselamatan, Latihan dan Arahan	
WAJIB BUKAN UTAMA	8.3.1	Operator hendaklah dilatih mengenai penggunaan racun perosak yang selamat dan betul.	Latihan pengendalian penggunaan racun perosak semulajadi yang selamat dan betul dilaksanakan
	8.4	Paralatan Pelindung Diri (PPE)	
WAJIB UTAMA	8.4.1	Operator hendaklah menyediakan Kelengkapan Pelindungan Diri (PPE) yang sesuai semasa mengendalikan racun perosak untuk mengelakkan bahaya dan ancaman kepada keselamatan dan kesihatan.	1. Pastikan pengusaha mempunyai PPE yang sesuai. 2. Bimbing pengusaha menggunakan PPE semasa mengendalikan racun perosak semulajadi
WAJIB BUKAN UTAMA	8.4.2	Pakaian Pelindung Diri (PPE) hendaklah dibersihkan selepas digunakan dan disimpan berasingan dari racun perosak.	1. Bimbing pengusaha membersihkan PPE selepas digunakan. 2. Pastikan PPE disimpan berasingan daripada tempat penyimpanan racun perosak semulajadi
	8.5	Alat Penyembur	
WAJIB BUKAN UTAMA	8.5.1	Alat penyembur yang diguna hendaklah sesuai dengan tanaman dan ladang serta dalam keadaan baik.	Bimbing pengusaha untuk memilih dan menggunakan alat penyembur yang sesuai dengan tanaman dan ladang serta pastikan dalam keadaan baik.
WAJIB BUKAN UTAMA	8.5.2	Kalibrasi (<i>calibration</i>) peralatan penyemburan perlu dijalankan supaya kuantiti yang disembur adalah tepat	Bimbing pengusaha untuk membuat kalibrasi (<i>calibration</i>) peralatan penyemburan supaya kuantiti yang disembur adalah tepat
WAJIB UTAMA	8.5.3	Air bilasan peralatan penyembur perlu disembur pada kawasan yang tidak diusahakan	Bimbing pengusaha untuk menyembur air bilasan peralatan penyembur pada kawasan pada kawasan yang tidak diusahakan dan direkodkan
	8.7	Penyimpanan Racun Perosak Semulajadi	
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.1	Racun perosak hendaklah disimpan mengikut peraturan/undang-undang yang berkaitan	Bimbing pengusaha menyimpan racun perosak semulajadi mengikut peraturan/undang-undang yang berkaitan.
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.2	Semua racun perosak hendaklah disimpan dalam bekas/bungkusan asal	1. Pastikan pengusaha menyimpan semua racun perosak semulajadi yang berdaftar dalam bekas/bungkusan asal 2. Pastikan pengusaha melabel racun perosak semulajadi yang dihasil/proses sendiri
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.3	Hanya racun perosak yang berdaftar bagi tanaman yang ditanam di ladang tersebut disimpan di tempat penyimpanan.	Pastikan pengusaha hanya menyimpan racun perosak semulajadi yang berdaftar bagi tanaman yang ditanam di ladang sahaja.
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.4	Racun perosak hendaklah disimpan di tempat yang sesuai, selamat, kalis air, cahaya yang mencukupi, pengudaraan yang baik dan berasingan dari bahan-bahan lain	Bimbing dan pastikan pengusaha untuk menyimpan racun perosak semulajadi di tempat yang sesuai, selamat, kalis air, cahaya yang mencukupi, pengudaraan yang baik dan berasingan dari bahan-bahan lain

TAHAP	NOMOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
DIGALAKKAN	8.7.5	Tempat penyimpanan racun perosak hendaklah boleh mengawal tumpahan bagi mengelakkan pencemaran	Pastikan pengusaha menyediakan bahan yang bersesuaian untuk mengawal tumpahan racun perosak semulajadi seperti pasir, air dan habuk kayu.
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.6	Semua rak perlu diperbuat daripada bahan yang tidak menyerap (non absorbent).	Pastikan pengusaha menggunakan rak yang diperbuat daripada bahan yang tidak menyerap (non absorbent)
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.7	Racun perosak jenis serbuk hendaklah disimpan di rak bahagian atas racun perosak jenis cecair atau disimpan berasingan	Bimbing dan pastikan pengusaha menyimpan racun perosak semulajadi jenis serbuk di rak bahagian atas dan racun perosak semulajadi jenis cecair di rak bahagian bawah atau disimpan berasingan
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.8	Fasiliti yang mencukupi untuk menyukat dan membancuh racun perosak	Pastikan pengusaha menyediakan fasiliti yang mencukupi untuk menyukat dan membancuh racun perosak semulajadi di tempat penyimpanan
DIGALAKKAN	8.7.9	Tempat penyimpanan hendaklah sentiasa berkunci dan akses diberi kepada pekerja yang terlatih dalam pengendalian racun perosak	Pastikan pengusaha mengunci tempat penyimpanan dan akses hanya diberi kepada pekerja yang terlatih dalam pengendalian racun perosak semulajadi
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.10	Tempat penyimpanan racun perosak hendaklah mempunyai prosedur menangani kemalangan, senarai nombor telefon agensi berkaitan yang terdekat dan boleh dihubungi semasa kecemasan.	Pastikan pengusaha menyediakan 1. Prosedur menangani kemalangan 2. Senarai nombor telefon agensi berkaitan yang terdekat dan boleh dihubungi semasa kecemasan.
WAJIB BUKAN UTAMA	8.7.11	Inventori racun perosak hendaklah, dikemaskini disimpan dan mudah diperolehi bila diperlukan. Rekod inventori hendaklah merangkumi perkara berikut: a) tarikh pembelian b) nama dagangan racun perosak c) bahan aktif d) nombor Pendaftaran Lembaga Racun MakhluK Perosak (LRMP No) e) kuantiti racun f) nama pembekal g) harga	Bimbing dan pastikan pengusaha mengemaskini inventori racun perosak semulajadi/natural merangkumi perkara berikut: a) tarikh pembelian b) nama dagangan racun perosak semulajadi c) bahan aktif d) nombor Pendaftaran Lembaga Racun MakhluK Perosak (LRMP No) e) kuantiti racun perosak semulajadi f) nama pembekal g) harga
	8.8	Bekas Racun Perosak Semulajadi Kosong	
WAJIB BUKAN UTAMA	8.8.1	Pelupusan bekas racun perosak kosong hendaklah mengikut Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling 1979 atau akta/peraturan lain yang berkenaan.	Bimbing pengusaha cara melupus bekas racun perosak semulajadi kosong yang berdaftar, mengikut Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling 1979 atau akta/peraturan lain yang berkenaan
WAJIB BUKAN UTAMA	8.8.2	Bekas racun perosak kosong hendaklah dibilas sekurang-kurangnya tiga kali dan air bilasan dimasukkan ke dalam alat penyembur. Bekas racun perosak kosong yang telah dibilas hendaklah ditebuk untuk mengelak penggunaan semula. Bekas racun perosak kosong hendaklah disimpan di tempat yang selamat sehingga pelupusan dijalankan	1. Bimbing dan pastikan pengusaha bersih, kumpul dan lupuskan bekas racun perosak semulajadi kosong yang berdaftar mengikut Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling 1979 atau akta/peraturan lain yang berkenaan 2. Bimbing dan pastikan pengusaha bersih, kumpul dan lupuskan bekas racun perosak semulajadi kosong yang dihasil/diproses sendiri mengikut kaedah yang bersesuaian
DIGALAKKAN	8.8.3	Jika pusat pengumpulan dan sistem kitar semula disediakan, ia perlu digunakan	Bimbing pengusaha menggunakan pusat pengumpulan dan sistem kitar semula jika disediakan
	8.9	Racun Perosak Semulajadi Lapuk	
DIGALAKKAN	8.9.1	Racun perosak lapuk dikenalpasti dan disimpan di tempat yang selamat sehingga dilupuskan.	Bimbing dan pastikan pengusaha 1. Mengenalpasti racun perosak semulajadi/ natural lapuk 2. Mengumpul racun perosak semulajadi lapuk 3. Menyimpan di tempat yang selamat sebelum dilupuskan.
	9	PENUAIAN	
DIGALAKKAN	9.1	Hasil perlu dituai pada peringkat yang sesuai dipasarkan.	Bimbing pengusaha menuai hasil pada peringkat yang sesuai dipasarkan.
WAJIB BUKAN UTAMA	9.2	Pekerja hendaklah dilatih bagi memilih hasil yang berkualiti, bebas daripada tanah, perosak dan lain-lain bahan pencemar.	Latihan kepada pekerja bagi memilih hasil yang berkualiti, bebas daripada tanah, perosak dan lain-lain bahan pencemar dilaksanakan

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
WAJIB BUKAN UTAMA	9.3	Hasil yang rosak hendaklah diasingkan dan dimusnahkan	Bimbing dan pastikan pengusaha mengasing dan memusnahkan hasil yang rosak.
DIGALAKKAN	9.4	Kaedah yang sesuai perlu digunakan untuk menuai.	Bimbing dan pastikan pengusaha menuai dengan kaedah yang bersesuaian
WAJIB BUKAN UTAMA	9.5	Peralatan dan bekas yang diguna semula hendaklah bersih untuk pastikan ianya bebas daripada perosak dan bahan asing yang boleh menjejaskan hasil.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan peralatan dan bekas yang bersih, bebas daripada perosak dan bahan asing yang boleh menjejaskan hasil.
WAJIB UTAMA	9.6	Jika hasil dibungkus di ladang, ia tidak boleh ditinggalkan semalaman sekiranya terdapat risiko pencemaran.	Bimbing dan pastikan pengusaha tidak meninggalkan hasil semalaman diladang jika terdapat risiko pencemaran.
WAJIB BUKAN UTAMA	9.7	Prosedur kebersihan hendaklah diamalkan oleh pekerja.	Bimbing pengusaha mengamalkan prosedur kebersihan.
WAJIB BUKAN UTAMA	9.8	Arahan bertulis amalan kebersihan perlu disediakan kepada pekerja dan dipaparkan pada tempat yang kekal.	Bimbing pengusaha menyediakan prosedur kebersihan dan pameran pada tempat yang sesuai.
WAJIB BUKAN UTAMA	9.9	Pekerja hendaklah mempunyai akses kepada kemudahan tandas yang bersih dan tempat mencuci di sekitar tempat kerja.	Pastikan pengusaha menyediakan akses kemudahan tandas yang bersih dan tempat mencuci di sekitar tempat kerja.
WAJIB BUKAN UTAMA	9.10	Pekerja perlu memaklumkan pihak pengurusan jika mereka dijangkiti penyakit berjangkit dan atau tidak sesuai bekerja di kawasan pengumpulan dan pembungkusan hasil.	Pastikan pengusaha memastikan pekerja yang mengendalikan hasil sihat dan bebas daripada penyakit berjangkit.
DIGALAKKAN	9.11	Hasil yang telah dituai tidak diletakkan secara langsung pada tanah atau lantai di tempat pengumpulan atau pembungkusan	Pastikan pengusaha tidak meletakkan hasil yang dituai secara langsung pada tanah atau lantai.
DIGALAKKAN	9.12	Bekas yang sesuai digunakan untuk penuaian hasil dan tidak diisi terlalu penuh.	Pastikan pengusaha menggunakan bekas yang sesuai untuk penuaian hasil dan tidak diisi terlalu penuh.
DIGALAKKAN	9.13	Alas digunakan untuk melindungi hasil jika bekas mempunyai permukaan kasar.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan pengalas untuk melindungi hasil jika bekas mempunyai permukaan kasar.
DIGALAKKAN	9.14	Bekas yang mengandungi hasil ditutup bagi mengekalkan kelembapan dan mengelakkan terdedah secara langsung kepada matahari.	Bimbing dan pastikan pengusaha menutup bekas yang mengandungi hasil bagi mengekalkan kelembapan dan elakkan terdedah secara langsung kepada matahari.
WAJIB BUKAN UTAMA	9.15	Peralatan dan bekas/bakul diperiksa supaya dalam keadaan baik dan bersih.	Bimbing dan pastikan pengusaha memeriksa peralatan dan bekas/bakul dalam keadaan baik dan bersih.
DIGALAKKAN	9.16	Penuaian dijalankan pada waktu yang paling sejuk dan jika boleh elakkan penuaian semasa hujan.	Bimbing dan pastikan pengusaha menuai pada waktu yang paling sejuk dan jika boleh elakkan penuaian semasa hujan.
DIGALAKKAN	9.17	Hasil yang telah dituai dibawa keluar daripada ladang secepat mungkin.	Pastikan pengusaha mengeluarkan hasil daripada ladang secepat mungkin.
DIGALAKKAN	9.18	Hasil yang telah dituai diletakkan ditempat teduh jika berlaku kelewatan penghantaran.	Pastikan pengusaha meletakkan hasil ditempat yang teduh jika berlaku kelewatan penghantaran.
DIGALAKKAN	9.19	Hasil yang telah dibungkus dalam kotak/bekas tidak disusun bertindan antara satu sama lain kecuali ia mempunyai kotak/bekas yang sesuai untuk disusun bertingkat bagi meminimumkan kecederaan mekanikal.	Pastikan pengusaha tidak menindan kotak/bekas antara satu sama lain kecuali ia mempunyai bentuk yang sesuai untuk disusun bertingkat bagi meminimumkan kecederaan mekanikal.
DIGALAKKAN	9.20	Hasil yang telah dibungkus dipastikan selamat semasa diangkat untuk mengurangkan kerosakan mekanikal.	Bimbing dan pastikan pengusaha membungkus hasil dengan selamat semasa diangkat untuk mengurangkan kerosakan mekanikal
DIGALAKKAN	9.21	Hasil dibungkus dan disimpan di tempat yang berbumbung	Bimbing dan pastikan pengusaha membungkus dan menyimpan hasil di tempat yang berbumbung.

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
DIGALAKKAN	9.22	Hasil tidak diletakkan secara langsung di atas tanah atau lantai pengendalian, pembungkusan atau kawasan penyimpanan	Bimbing pengusaha supaya tidak meletakkan hasil secara langsung di atas tanah atau lantai pengendalian, pembungkusan atau kawasan penyimpanan
DIGALAKKAN	9.23	Hasil digred dan dibungkus mengikut permintaan pengguna atau pasaran.	Bimbing dan pastikan pengusaha membungkus dan mengred hasil mengikut permintaan pengguna atau pasaran.
DIGALAKKAN	9.24	Bahan perlindungan digunakan di mana perlu untuk melindungi hasil daripada permukaan bekas yang kasar dan kehilangan kelembapan yang berlebihan.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan bahan perlindungan untuk melindungi hasil daripada permukaan bekas yang kasar dan kehilangan kelembapan yang berlebihan.
DIGALAKKAN	9.25	Haba dikeluarkan daripada hasil menggunakan kaedah penyejukan yang sesuai.	Bimbing pengusaha menegeluarkan haba menggunakan kaedah penyejukan yang bersesuaian.
DIGALAKKAN	9.26	Bekas dan bahan yang bersentuhan dengan hasil haruslah diperbuat dari bahan yang tidak mencemarkan hasil.	Bimbing pengusaha menggunakan bekas dan bahan yang bersentuhan dengan hasil diperbuat dari bahan yang tidak mencemarkan.
DIGALAKKAN	9.27	Peralatan dan bekas harus sentiasa diselenggara untuk mengurangkan pencemaran hasil.	Pastikan pengusaha menyelenggara peralatan
DIGALAKKAN	9.28	Bekas penyimpanan sisa, bahan kimia dan bahan lain yang berbahaya dikenalpasti dan tidak digunakan untuk meletak atau menyimpan hasil.	Pastikan pengusaha tidak menggunakan bekas penyimpanan sisa, bahan kimia dan bahan lain yang berbahaya untuk meletak atau menyimpan hasil.
	10	PENGENDALIAN PASCA TUAI	
	10.1	Rawatan Pasca Tuai	
WAJIB BUKAN UTAMA	10.1.1	Penggunaan kimia untuk rawatan pasca tuai perlu dikurangkan. Jika menggunakan bahan kimia, pengusaha mestilah mematuhi arahan pada label atau mengikut syor yang sedia ada	Bimbing pengusaha untuk meminimumkan penggunaan bahan kimia dalam pengendalian pasca tuai, racun perosak sintetik untuk rawatan pasca tuai TIDAK DIBENARKAN. Senarai dalam Annex C boleh digunakan
WAJIB UTAMA	10.1.2	Jika menggunakan bahan kimia, pengusaha hendaklah mematuhi Akta Makanan Malaysia 1983 dan Peraturan Makanan 1985. Jika racun makhluk perosak digunakan ia hendaklah berdaftar di bawah Akta Racun Makhluk Perosak 1974	Bimbing pengusaha untuk meminimumkan penggunaan bahan kimia dalam pengendalian pasca tuai, racun perosak sintetik untuk rawatan pasca tuai TIDAK DIBENARKAN. Senarai dalam Annex D boleh digunakan dan tertakluk di bawah Akta Makanan 1983 dan Peraturan Makanan 1985.
WAJIB UTAMA	10.1.3	Bagi tanaman yang akan dieksport, pengusaha hendaklah menggunakan bahan kimia yang dibenarkan oleh negara pengimport.	Bimbing dan pastikan pengusaha tidak menggunakan bahan kimia yang diharamkan atau tidak dibenarkan oleh negara pengimport.
WAJIB BUKAN UTAMA	10.1.4	Pengusaha perlu berhubung dengan pelanggan atau Negara pengimport bagi mendapatkan maklumat larangan tambahan.	Pastikan pengusaha berhubung dengan pelanggan atau agensi berkenaan jika terdapat halangan dagangan.
WAJIB BUKAN UTAMA	10.1.5	Pengusaha tanaman perlu kompeten dan berpengetahuan dalam rawatan pasca tuai	Bimbing dan pastikan pengusaha kompeten dalam rawatan pasca tuai.
WAJIB UTAMA	10.1.6	Rekod untuk rawatan pasca tuai hendaklah merangkumi maklumat berikut: a) nama tanaman b) lokasi c) tarikh rawatan d) justifikasi rawatan e) jenis rawatan f) jangkamasa rawatan g) nama operator	Bimbing dan pastikan pengusaha menyimpan rekod rawatan pasca tuai yang tidak menggunakan racun sintetik a) nama tanaman b) lokasi c) tarikh rawatan d) justifikasi rawatan e) jenis rawatan f) jangkamasa rawatan h) nama operator
	10.2	Pembersihan Hasil Tanaman	
WAJIB UTAMA	10.2.1	Air bersih hendaklah digunakan untuk mencuci hasil	Pastikan pengusaha menggunakan air bersih dan mengalir untuk mencuci hasil.
DIGALAKKAN	10.2.2	Berasaskan penilaian risiko, sumber air untuk rawatan pasca tuai perlu dianalisis untuk mikrobial, residu racun perosak dan logam berat.	Pastikan pengusaha menjalankan analisis mikrobial, residu racun perosak dan logam berat pada air yang digunakan untuk rawatan pasca tuai jika berkenaan.

TAHAP	NOMOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
	11	PEMBUNGKUSAN	
WAJIB UTAMA	11.1	Tempat pembungkusan dan penyimpanan hendaklah mempunyai langkah pengawalan perosak yang mencukupi terutamanya di kawasan pengendalian hasil, tempat penyimpanan pembungkus, tempat penyimpanan racun perosak semulajadi dan baja	Bimbing dan pastikan pengusaha untuk melaksanakan langkah kawalan perosak yang mencukupi di tempat pengendalian hasil dan tempat penyimpanan.
WAJIB BUKAN UTAMA	11.2	Bahan pembungkusan hendaklah disimpan bagi mengelakkan pencemaran fizikal, kimia dan perosak.	Bimbing dan pastikan pengusaha menyimpan bahan pembungkus bagi mengelakkan pencemaran fizikal, kimia dan perosak.
WAJIB BUKAN UTAMA	11.3	Tempat pembungkusan, penyimpanan dan bahan pembungkus hendaklah dilindungi daripada serangga, tikus, burung dan haiwan lain.	Bimbing dan pastikan pengusaha mengawal perosak secara berterusan di tempat pembungkusan, penyimpanan dan bahan pembungkus.
DIGALAKKAN	11.4	Bekas pembungkus perlu dilabel dengan nombor pensijilan untuk memudahkan kebolehesanan hasil daripada ladang mana ia dikeluarkan.	Bimbing dan pastikan pengusaha menggunakan nombor pensijilan myGAP pada label di bahan pembungkus bagi memudahkan kebolehesanan
	11.5	Stuktur dan Bangunan	
DIGALAKKAN	11.5.1	Bangunan dan struktur yang digunakan untuk menanam, mengendali, dan menyimpan hasil diselenggara bagi mengurangkan risiko pencemaran.	Pastikan pengusaha menyelenggara bangunan dan struktur yang digunakan untuk menanam, mengendali, dan menyimpan hasil bagi mengurangkan risiko pencemaran Contoh rumah pelindung hujan, rumah cendawan .
DIGALAKKAN	11.5.2	Gris, bahan api, minyak dan jentera ladang diasingkan daripada kawasan pengendalian, pembungkusan dan penyimpanan untuk mengelakkan pencemaran kepada hasil.	Pastikan pengusaha mengasingkan gris, bahan api, minyak dan jentera ladang daripada kawasan pengendalian, pembungkusan dan penyimpanan untuk mengelakkan pencemaran kepada hasil.
DIGALAKKAN	11.5.3	Sistem kumbahan, pembuangan sisa dan perparitan dibina untuk mengurangkan risiko mencemarkan kepada kawasan pengeluaran dan bekalan air.	Pastikan pengusaha menyediakan sistem kumbahan, pembuangan sisa dan perparitan untuk mengurangkan risiko mencemarkan kepada kawasan pengeluaran dan bekalan air.
DIGALAKKAN	11.5.4	Sekiranya lampu (mentol) di kawasan pembungkusan pecah dan serpihannya terkena hasil dan peralatan pembungkus, hasil tersebut hendaklah dilupuskan dan semua peralatan dan bahan pembungkus dibersihkan.	Bimbing dan pastikan pengusaha i) Melupuskan hasil yang terdedah pada sisa pecahan mentol ii) Membersihkan kawasan, peralatan dan bahan pembungkus sekiranya mentol pecah di kawasan pembungkusan
DIGALAKKAN	11.5.5	Peralatan yang boleh mendatangkan risiko bahaya fizikal yang terletak di bangunan pengendalian hasil yang sama perlu diasingkan dengan jelas atau tidak beroperasi semasa proses pengendalian hasil.	Bimbing pengusaha i) Mengasingkan dengan jelas peralatan yang boleh mendatangkan risiko bahaya fizikal yang terletak di bangunan pengendalian hasil semasa proses pengendalian hasil. ii) Memastikan peralatan tidak beroperasi semasa proses pengendalian hasil dijalankan di kawasan yang sama.
	11.6	Pembersihan dan sanitasi	
DIGALAKKAN	11.6.1	Tempat pengendalian, pembungkusan dan penyimpanan, peralatan, bekas dan bahan-bahan yang boleh menjadi sumber pencemaran hasil dikenalpasti. Arahan pembersihan dan sanitasi disediakan dan dipatuhi.	Bimbing pengusaha untuk mengenalpasti tempat pengendalian, pembungkusan dan penyimpanan serta peralatan, bekas dan bahan-bahan yang boleh menjadi sumber pencemaran hasil. Sediakan arahan pembersihan dan sanitasi.
DIGALAKKAN	11.6.2	Bahan kimia untuk pembersihan dan sanitasi yang sesuai dipilih untuk mengurangkan risiko pencemaran bahan tersebut kepada hasil.	Bimbing pengusaha untuk memilih bahan kimia untuk pembersihan dan sanitasi yang sesuai untuk mengurangkan risiko pencemaran bahan tersebut kepada hasil. Senarai dalam Annex D boleh digunakan
DIGALAKKAN	11.6.3	Perangkap perosak yang dipasang diselenggara untuk mengurangkan risiko pencemaran kepada hasil dan bekas pembungkusan. Lokasi perangkap direkodkan.	Bimbing pengusaha memasang, menyelenggara dan merekod lokasi perangkap perosak.
	11.7	Tempat Penyimpanan dan Pengangkutan	
DIGALAKKAN	11.7.1	Hasil diletakkan pada kawasan yang sesuai (suhu yang rendah) di ladang jika aktiviti pengangkutan lambat dilaksanakan.	Pastikan pengusaha menyimpan hasil pada suhu rendah yang sesuai di ladang tersebut jika aktiviti pengangkutan lambat dilaksanakan.

TAHAP	NOMOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
DIGALAKKAN	11.7.2	Kenderaan bertutup dan mempunyai suhu yang sesuai digunakan untuk mengangkut hasil bagi meminimakan kehilangan kualiti	Pastikan pengusaha menggunakan kenderaan bertutup dan mempunyai suhu yang sesuai untuk mengangkut hasil.
DIGALAKKAN	11.7.3	Mencampurkan hasil yang boleh mendatangkan risiko kerosakan semasa pengangkutan perlu dielakkan.	Pastikan pengusaha tidak mencampurkan hasil yang boleh mendatangkan risiko kerosakan semasa pengangkutan.
DIGALAKKAN	11.7.4	Hasil dihantar dengan segera ke destinasi.	Pastikan pengusaha menghantar hasil segera ke destinasi.
DIGALAKKAN	11.7.5	Hasil yang telah diletakkan di dalam bekas tidak boleh diletakkan secara terus di atas tanah dimana ia boleh memberi kesan kontinuiti.	Pastikan pengusaha tidak meletakkan bekas berisi hasil secara terus di atas tanah.
DIGALAKKAN	11.7.6	Palet diperiksa bagi memastikan ia bersih sebelum digunakan. Alas palet sekiranya terdapat tumpahan bahan kimia, bendasing dan jangkitan perosak. Jika mendatangkan risiko kontaminasi pada hasil, palet hendaklah dibuang.	Bimbing dan pastikan pengusaha i) Periksa palet bagi memastikan ia bersih sebelum digunakan. ii) Alas palet sekiranya terdapat tumpahan bahan kimia, bendasing dan jangkitan perosak. iii) Buang palet sekiranya mendatangkan kontaminasi pada hasil.
DIGALAKKAN	11.7.7	Kenderaan diperiksa sebelum diguna bagi memastikan ianya bersih daripada tumpahan bahan kimia, bendasing dan jangkitan perosak. Jika terdapat risiko kontaminasi pada hasil, kenderaan hendaklah dibersihkan.	Bimbing pengusaha memastikan kenderaan bersih sebelum digunakan.
DIGALAKKAN	11.7.8	Hasil disimpan dan diangkut berasingan dari barang-barang yang menjadi punca pencemaran kimia, biologi dan fizikal.	Pastikan pengusaha mengangkut dan menyimpan hasil secara berasingan dari barang-barang yang menjadi punca pencemaran kimia, biologi dan fizikal.
	11.8	Peralatan	
DIGALAKKAN	11.8.1	Semua kenderaan, peralatan, jentera dan alat ganti disimpan dan diselenggara secara berkala bagi mengelakkan potensi bahaya kepada pengguna.	Pastikan pengusaha menyimpan dan menyelenggara semua kenderaan, peralatan, jentera dan alat ganti secara berkala.
	12	ANALISIS RESIDU RACUN PEROSAK PADA HASIL	
WAJIB UTAMA	12.1	Analisis residu racun perosak hendaklah dijalankan KECUALI bagi tanaman tujuan hiasan.	Ambil sampel bagi tujuan analisis residu racun perosak
WAJIB UTAMA	12.2	Pengusaha hendaklah membuktikan ia mempunyai keputusan analisis residu racun perosak	Pastikan keputusan analisis residu racun perosak telah diterima
WAJIB UTAMA	12.3	Pengusaha dan lokasi ladang boleh dikesan melalui keputusan analisis	Semak dan sahkan nama dan lokasi ladang yang tertera dalam keputusan analisis adalah betul
WAJIB UTAMA	12.4	Makmal bagi analisis residu telah diakreditasi	Pastikan sampel dihantar ke makmal yang telah diakreditasi
WAJIB UTAMA	12.5	Tindakan pembetulan hendaklah dijalankan jika kandungan residu racun perosak melebihi paras maksimum yang dibenarkan	Bimbing dan pastikan pengusaha mengambil tindakan pembetulan jika kandungan residu racun perosak dikesan dalam hasil tanaman
	13	PENGURUSAN SISA LADANG DAN PENCEMARAN	
WAJIB BUKAN UTAMA	13.1	Semua punca pencemaran dan sisa ladang perlu dikenal pasti di kawasan ladang dan sekitarnya.	Pastikan pengusaha mengenalpasti semua punca pencemaran dan sisa ladang di kawasan ladang dan sekitarnya.
WAJIB BUKAN UTAMA	13.2	Tempat penyimpanan racun, baja dan bahan kimia pertanian yang lain tidak boleh terletak bersebelahan dengan sumber air.	Pastikan tempat penyimpanan racun perosak semulajadi, baja dan bahan kimia pertanian tidak bersebelahan dengan sumber air.
DIGALAKKAN	13.3	Pelan pengurusan pencemaran dan sisa perlu dibangunkan dan dilaksanakan bagi mengelakkan atau mengurangkan pembaziran dan pencemaran. Sisa tanaman wajar dikomposkan untuk memperbaiki tanah. Penanaman dan pembakaran sisa bukan organik hendaklah dielakkan.	Bimbing dan pastikan pengusaha: 1. Menyedia dan melaksanakan pelan pengurusan pencemaran dan sisa. 2. Menjalankan aktiviti kompos sisa tanaman untuk memperbaiki tanah. 3. Mengelak penanaman dan pembakaran sisa bukan organik.

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
DIGALAKKAN	13.4	Kawasan dan kemudahan untuk membuat kompos disediakan dan diselenggara untuk mengelakkan pencemaran daripada penyakit tanaman.	Pastikan pengusaha menyelenggara kawasan dan kemudahan untuk membuat kompos.
DIGALAKKAN	13.5	Penggunaan tenaga elektrik dan bahan api dikaji dan amalan operasi yang berkesan haruslah dikenalpasti dan digunakan.	Pastikan pengusaha mengelakkan pembaziran letrik dan bahan api.
DIGALAKKAN	13.6	Bau yang tidak menyenangkan, asap, habuk dan bunyi bising ditangani bagi meminimalkan impak kepada kawasan kejiranan	Pastikan pengusaha meminimumkan bau, asap, habuk dan bunyi bising yang tidak menyenangkan kepada kawasan kejiranan.
	14	KEBAJIKAN PEKERJA	
WAJIB UTAMA	14.1	Pengambilan pekerja hendaklah mematuhi peraturan dan syarat-syarat pihak berkuasa dan konvensyen pertubuhan buruh antarabangsa yang berkaitan.	Pastikan pengusaha mengambil pekerja mematuhi peraturan pihak berkuasa.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.2	Pekerja yang bekerja di ladang hendaklah sihat dan diberi latihan asas kebersihan. Latihan hendaklah direkodkan	Pastikan pengusaha: 1. Memastikan pekerja yang bekerja di ladang sihat. 2. Memberi latihan asas kebersihan kepada pekerja dan rekodkan.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.3	Keadaan selamat di ladang hendaklah diwujudkan mengikut Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 dan Pertubuhan Buruh Antarabangsa (ILO) untuk memastikan persekitaran kerja yang sihat dan selamat.	Bimbing pengusaha untuk mewujudkan persekitaran kerja yang sihat dan selamat.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.4	Peti kecemasan yang lengkap hendaklah sentiasa ada di tempat yang tetap dan bersesuaian di ladang.	Pastikan pengusaha menyediakan peti kecemasan yang lengkap, sentiasa ada di tempat yang tetap dan bersesuaian di ladang.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.5	Tanda amaran yang sesuai hendaklah diletakkan di kawasan yang telah dikenalpasti merbahaya dan berisiko tinggi.	Pastikan pengusaha meletakkan tanda amaran yang sesuai di kawasan yang telah dikenalpasti merbahaya dan berisiko tinggi.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.6	Prosedur kecemasan dan kemalangan yang jelas hendaklah disediakan dan dipamer di tempat kerja.	Pastikan pengusaha menyedia dan mempamerkan prosedur kecemasan dan kemalangan yang jelas ditempat kerja.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.7	Pengusaha hendaklah menyediakan kemudahan asas kepada pekerja yang tinggal di ladang bersesuaian dengan peraturan pihak berkuasa.	Pastikan pengusaha menyediakan kemudahan asas yang bersesuaian kepada pekerja yang tinggal di ladang.
DIGALAKKAN	14.8	Pekerja baru dimaklumkan berkenaan dengan risiko keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja.	Pastikan pengusaha memaklumkan risiko keselamatan dan kesihatan pekerjaan yang wujud di tempat kerja kepada pekerja baru.
DIGALAKKAN	14.9	Manual pengendalian kerja selamat diamalkan bagi mengurangkan risiko kecederaan semasa pengendalian dan pindahan objek berat .	Bimbing dan pastikan pengusaha menyediakan manual pengendalian kerja selamat bagi mengurangkan risiko kecederaan semasa pengendalian dan pindahan objek berat.
WAJIB BUKAN UTAMA	14.10	Latihan hendaklah diberikan kepada pekerja yang mengendalikan peralatan yang bahaya dan canggih.	Pastikan pengusaha memberikan latihan kepada pekerja yang mengendalikan peralatan yang bahaya dan canggih.
	15	ISU ALAM SEKITAR	
	15.1	Impak Aktiviti Pertanian Terhadap Alam Sekitar	
WAJIB BUKAN UTAMA		Pengusaha hendaklah mematuhi Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, Polisi Pembakaran Sifar ASEAN atau peraturan pihak berkuasa tempatan. Dalam kes-kes tertentu yang memerlukan pembakaran, pengusaha hendaklah menunjukkan bukti kebenaran dari pihak berkuasa yang berkaitan.	Pastikan pengusaha menunjukkan bukti kebenaran dari pihak berkuasa jika pembakaran perlu dilaksanakan.

TAHAP	NOMBOR ELEMEN	ELEMEN	PELAN TINDAKAN
	15.2	Pemuliharaan Biodiversiti dan Hidupan Liar	
WAJIB BUKAN UTAMA		<p>Pengusaha tanaman perlu sentiasa prihatin terhadap pemuliharaan hidupan liar dan Biodiversiti yang merangkumi perkara-perkara berikut:</p> <p>a) Permohonan kepada Organisasi Pemuliharaan untuk menjalankan survei bagi menilai dan mengenalpasti biodiversiti dan perkara lain yang berkaitan.</p> <p>b) Mengambil langkah-langkah untuk mengelak dari merosakkan atau menjejaskan habitat.</p> <p>c) Digalakkan untuk menukar kawasan yang tidak produktif seperti paya, tanah gambut dalam, tebing curam kepada kawasan pemuliharaan semulajadi flora dan fauna.</p>	Bimbing dan pastikan pengusaha menjadikan kawasan yang tidak produktif kepada kawasan pemuliharaan semulajadi flora dan fauna.
	16	Aduan	
WAJIB UTAMA	16.1	Rekod aduan ketidakakuran terhadap keperluan pensijilan disimpan dan tindakan pembedahan hendaklah diambil.	Pastikan pengusaha mengambil tindakan dan menyimpan ketidakakuran yang diterima.
	17	Prosedur Penarikbalikan	
WAJIB UTAMA	17.1	Pengusaha hendaklah mewujudkan prosedur penarikbalikan hasil tanaman yang telah disijilkan di pasaran	Bimbing dan pastikan pengusaha untuk mewujudkan prosedur penarikbalikan hasil tanaman yang telah disijilkan di pasaran jika berlaku kes-kes yang melibatkan keselamatan makanan.
DIGALAKKAN	17.2	Jika hasil berpotensi atau dikenalpasti tercemar, ianya perlu diasing dan jualan dihentikan. Jika telah dijual, pembeli atau orang tengah perlu dimaklumkan segera.	<p>Pastikan pengusaha:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mengasing dan menghentikan jualan jika hasil berpotensi atau dikenalpasti tercemar. 2. Memaklumkan kepada pembeli atau orang tengah sekiranya hasil telah dijual.
DIGALAKKAN	17.3	Sebarang punca kontaminasi perlu disiasat, diambil tindakan pembedahan dan direkod bagi mengelakkan kejadian berulang.	Pastikan pengusaha menyiasat sebarang punca kontaminasi, ambil tindakan pembedahan dan rekodkan.